



Snåsa kommune / Snåasen Tjietle
Sentrum
7760 Snåsa

Vår dato:	Vår ref.:
27.06.2017	2017/3900
Deres dato:	Arkivkode:
26.06.2017	Deres ref.:

Avslag på søknad om fellingstillatelse på en bjørn i Lurudalen i Snåsa kommune

Snåsa kommune/Snåasen tjietle v/Ole Anton Skjule søkte søndag den 25. juni 2017 muntlig om skadefellingstillatelse på en bjørn i Lurudalen i Snåsa kommune. Den muntlige søknaden ble fulgt opp med en skriftlig søknad mandag den 26. juni 2017. Likeledes søkte Jan Ivar Sandnes i e-post datert 26. juni d.å. om skadefellingstillatelse på bjørn i det samme området. Bakgrunnen for søknaden er funn av 5 sauekadaver innenfor dette beiteområdet, hvorav samtlige er dokumentert tatt av bjørn. Siste kadaver antas å være drept ca. 23. juni. Fylkesmannen behandler disse to søknadene samlet.

Fylkesmannens vedtak

Med hjemmel i lov av 19. juni 2009 nr. 100 om forvaltning av naturens mangfold § 18 og § 77, jf. forskrift av 18. mars 2005 nr. 242 om forvaltning av rovvilt § 9 avslår Fylkesmannen i Nord-Trøndelag søknadene fra Snåsa kommune og Jan Ivar Sandnes om skadefellingstillatelse på 1 (en) bjørn i Lurudalen.

Søknaden

Sandnes tok kontakt med Fylkesmannen første gang den 23. juni 2017 og orienterte om uro i sauebesetningen. Det ble avtalt mellom Sandnes og Fylkesmannen å foreta utvidet intensivt tilsyn i beiteområdet tilsvarende syv tilsynsdager for å få oversikt over situasjonen. Dette medførte funn av fem sauekadaver, alle dokumentert tatt av bjørn i perioden 18. – 23. juni. Sandnes orienterte om dette i sms til Fylkesmannen søndag den 25. juni kl. 15.50. Like etterpå, kl. 16.10, ringer Snåsa kommune v/Ole Anton Skjule og søker muntlig om skadefellingstillatelse på en bjørn i Lurudalen i Snåsa kommune. Skjule orienterer om at skadene er 3-5 dager gamle, noe som blir bekreftet av SNOs rovviltkontakt Terje Gifstad via Snåsa kommune like etterpå.

Med bakgrunn i at området ligger innenfor yngleområdet for bjørn, samt at skadene var fra 3 – 5 dager gamle ble søknaden avslått. Dette ble formidlet muntlig til Snåsa kommune under samtalen.

Fylkesmannen mottok skriftlig søknad fra Snåsa kommune mandag 26. juni kl. 12.55, samt tilsvarende søknad fra Jan Ivar Sandnes kl. 10.55 samme dag. Søknaden gjelder skadefelling av bjørn i Lurudalen i Snåsa, og begrunnes i dokumenterte kadaverfunn i Sandnes sin besetning. Så langt er 5 sau dokumentert drept av bjørn i dette området. Det nyeste kadaveret er tatt omtrent torsdag/fredag 22/23. juni.

Forebyggende tiltak

Sandnes har søkt og akseptert tilsagn om tilskudd til tidlig nedsanking fra 1. august, samt utvidet tilsynsaktivitet i forbindelse med nedsanking av sau, jf. tilsagnsbrev av 25. april d.å.

Sandnes har også søkt og fått innvilget akuttmidler til utvidet tilsyn i syv dager, tilsvarende kr. 10 500,-. Tilsagnsbrev for disse midlene er ennå ikke utsendt.

Forskrifter og betingelser knyttet til skadefelling av bjørn

Vedtaket er fattet i medhold av lov 19. juni 2009 nr. 100 om forvaltning av naturens mangfold (naturmangfoldloven) §§ 18 og 77, jf. forskrift 18. mars 2005 nr. 242 om forvaltning av rovvilt (rovviltforskriften) § 9.

I rovviltforskriften § 1 (Formål) heter det:

"Formålet med denne forskrift er å sikre en bærekraftig forvaltning av gaupe, jerv, bjørn, ulv og kongeørn. Innenfor en slik ramme skal forvaltningen også ivareta hensyn til næringsutnyttelse og andre samfunnsinteresser. Forvaltningen skal være differensiert slik at hensynet til ulike interesser vektlegges forskjellig i ulike områder og for de ulike rovviltarter. Forskriften skal sikre forvaltning som vektlegger forutsigbarhet og lokal medvirkning."

I rovviltforskriftens § 9 heter det blant annet:

"...Ved vurderingen om det skal gis tillatelse til skadefelling skal det legges vekt på føringene i regional forvaltningsplan, jf. forskriftens § 6. Felling kan bare gjennomføres dersom det ikke finnes annen tilfredsstillende løsning ut fra prinsippet om geografisk differensiert forvaltning. Det skal særlig tas hensyn til

- a) Områdets betydning som beitemark*
- b) Skadenes omfang og utvikling*
- c) Potensialet for fremtidige skader*
- d) Muligheten for å gjennomføre forebyggende tiltak"*

Miljødirektoratet har i vedtak datert 1. juni 2017 fastsatt en kvote på fem betingede fellingstillatelser på bjørn i regionene 5, 6, 7 og 8 i perioden 1. juni- 15. oktober 2017. Av denne kvoten er det så langt ikke felt noen bjørner. Resterende kvote er dermed fortsatt på fem bjørner.

I ovennevnte brev står det blant annet følgende om skadefelling av bjørn:

"Stortingets rovviltforlik presiserer at ulike virkemidler er aktuelle, avhengig av om det dreier seg om prioriterte beiteområder eller områder hvor ynglende rovvilt har prioritet. I de områdene rovviltnevnene har prioritert til bjørn skal forebyggende tiltak vektlegges, for eksempel tidligere nedsanking av sau og rovviltavvisende gjerder, for å hindre at dyr på beite går tapt. Av dette følger det at fylkesmennene må være svært restriktive med å felle bjørn innenfor disse områdene".

Vi viser til særlige vilkår knyttet til iverksettelse av betinget skadefelling av brunbjørn og gaupe i punkt 4 i samme vedtak:

"Fylkesmennene skal være svært restriktive med å gi tillatelse til skadefelling innenfor prioriterte bjørneområder. Hvis slik tillatelse gis, skal det komme tydelig fram i vedtaksbrevet hvilke andre forebyggende tiltak som er vurdert."

Når det gjelder fellingstillatelser og gjennomføring av fellingsforsøk skal det gjøres en konkret vurdering av den enkelte situasjon i tråd med kravene nedfelt i gjeldende regelverk. Her fremkommer det blant annet at i alle tilfeller der felling er aktuelt, skal det vurderes om det kan gjennomføres andre tilfredsstillende løsninger som et alternativ til felling. Den regionale forvaltningsplanens inndeling av regionen i prioriterte beiteområder og prioriterte rovviltområder skal legges til grunn i disse vurderingene, men ikke som eneste kriterium."

Prinsipper for offentlig beslutningstaking

Naturmangfoldlovens formålsbestemmelse (§ 1):

«Lovens formål er at naturen med dens biologiske, landskapsmessige og geologiske mangfold og økologiske prosesser tas vare på ved bærekraftig bruk og vern, også slik at den gir grunnlag for menneskenes virksomhet, kultur, helse og trivsel, nå og i fremtiden, også som grunnlag for samisk kultur».

Etter naturmangfoldloven § 5 er det et mål at artene og deres genetiske mangfold ivaretas på lang sikt og at artene forekommer i levedyktige bestander i sine naturlige utbredelses-områder. Tiltak etter naturmangfoldloven skal imidlertid avveies mot andre viktige samfunns-interesser, jf. § 14. En slik avveining skal ikke medføre at målet i § 5 fravikes, men at tiltaket vil kunne medføre at målet i § 5 nås på annen måte eller i annet tempo enn hvis naturmangfoldet hadde vært eneste hensynet å ta, jf. også prinsippet om geografisk differensiert rovviltforvaltning. Fylkesmannen viser til Miljødirektoratets vurderinger av NML. § 5 ved fastsettelsen av kvote for betingede skadefellingstillatelser på bjørn i brev datert 1. juni 2017. Etter naturmangfoldloven § 7 skal prinsippene i §§ 8 til 12 i naturmangfoldloven legges til grunn som retningslinjer ved utøving av offentlig myndighet.

Fylkesmannen viser til at dette vedtaket blant annet baserer seg på kunnskap om artens bestandssituasjon. Vi viser til Rovdata som har ansvaret for drift og formidling av data fra det Nasjonale overvåkningsprogrammet for rovvilt. Vi viser også til vurderinger gjort av Miljødirektoratet i vedtak om kvote for betinget skadefelling av bjørn, jf. brev datert 1. juni 2017 der direktoratet konstaterer i sine vurderinger at bestanden av brunbjørn ligger under det fastsatte bestandsmålet for regionene 5-8.

Brunbjørn overvåkes primært ved DNA-analyser av innsamlet ekskrement og hår. Tall fra DNA-analysene viser at antall bjørner i region 6 i 2016 ligger på minimum 29 individer, hvorav 27 av disse ble registrert i Nord-Trøndelag (NINA Rapport 1340). Bestandstallet er gitt på antallet årlige ynglinger. En metode utviklet av Det skandinaviske bjørneprosjektet, og som tar utgangspunkt i resultat fra DNA-analysene, brukes til å beregne hvor mange kull som sannsynligvis er født i Norge hvert år. Det nasjonale målet for antall årlige ynglinger av brunbjørn i region 6 er 3. Dette målet er ikke nådd. Ut i fra denne beregningsmodellen og resultat fra DNA-analysene, er det estimert 2 (1,8) ynglinger av bjørn i region 6 i 2016. På bakgrunn av disse opplysningene anser Fylkesmannen i Nord-Trøndelag at kravet til kunnskapsgrunnlaget, jf. naturmangfoldlovens § 8 er tilstrekkelig ivaretatt.

Føre-var-prinsippet i NML. § 9 kommer hovedsakelig til anvendelse i situasjoner der man ikke har slik tilstrekkelig kunnskap tilgjengelig. Fylkesmannen er av den oppfatning at det ikke er tilfellet i denne saken, (jf. beskrivelse av kunnskapsgrunnlaget § 8), og mener derfor av føre-var-prinsippet kan tillegges mindre vekt i denne saken.

Naturmangfoldloven § 10 slår fast at en påvirkning av et økosystem skal vurderes ut fra den samlede belastning som økosystemet er eller vil bli utsatt for. I løpet av 2017 er det registrert avgang på to bjørner i region 6. Disse ble felt i Selbu og Namsskogan kommuner, begge var hannbjørner.

Bjørnebestanden i Norge er ikke begrenset av areal, og hovedårsaken til avgang av bjørner er gjennom lisens- og skadefelling. Med den kunnskapen som finnes om antall, reproduksjon og ungedødelighet hos bjørn, anser forvaltningen å ha god oversikt over den samlede belastningen på bjørnbestanden. Vedtaket omhandler avslag på søknad om skadefellingstillatelse på bjørn. Med bakgrunn i dette tillegger ikke Fylkesmannen nml. § 10 særlig vekt i denne saken.

Vedtaket gjelder avslag på søknad om skadefellingstillatelse på en bjørn, og Fylkesmannen i Nord-Trøndelag anser ikke nml. § 11 som relevant i denne saken. For å unngå skader på naturmangfoldet skal det tas utgangspunkt i slike metoder, teknikk og lokalisering som gir de beste samfunnsmessige resultater. Vedtaket gjelder avslag på søknad om skadefellingstillatelse, og Fylkesmannen anser derfor at nml. § 12 heller ikke har særlig relevans i saken.

Fylkesmannens vurdering

Jf. rovviltforliket punkt 2.2.19 skal soneinndelingen forvaltes tydelig. Dette er gjentatte ganger tydeliggjort av Klima- og miljøminister Vidar Helgesen og Landbruks- og matminister Jon Georg Dale under møter mellom departementene, lederne i rovviltnemndene, sekretariatene og Miljødirektoratet, samt brev datert 21. mai 2014 fra Klima- og miljødepartementet (KLD) og Landbruks- og matdepartementet (LMD) til rovviltnemndene i Norge, med kopi til fylkesmennene. Det følger av rovviltforliket av 2011, forvaltningsplanen i region 6, samt føringer i nevnte brev fra KLD og LMD datert 21. mai 2014 at i de områder som er definert som yngleområder for bl.a. bjørn skal næringsutøverne tilpasse driften med utgangspunkt i at rovvilt forekommer i beiteområdet. Sauereier har tilpasset seg forekomsten av bjørn og gjennomfører flere tapsforebyggende tiltak.

Skadefelling etter 1. juni generelt og innenfor yngleområdet spesielt er hovedsakelig et virkemiddel for å avhjelpe akutte skadesituasjoner. Ved vurderingen av om det skal gis tillatelse til skadefelling skal det legges vekt på føringene i regional forvaltningsplan, jf. forskriftens § 6. Fellingstillatelse kan bare gis dersom det ikke finnes annen tilfredsstillende løsning ut fra prinsippet om geografisk differensiert forvaltning slik dette er nedfelt bl.a. i forvaltningsplanen. For å vurdere dette, skal de opplistede skjønnskriteriene i annet ledd i rovviltforskriften § 9 drøftes i forhold til den aktuelle og/eller fremtidige skadesituasjonen og det aktuelle geografiske fellingsområdet.

Området er beiteområdet for en besetning i Snåsa kommune, og det slippes omtrent 380 søyer med lam i området. Ved tidspunkt for søknaden er det ifølge Rovbase registrert 5 kadaverfunn i besetningen i løpet av beitesesongen 2017, alle dokumentert tatt av bjørn.

Fylkesmannens konklusjon

Jf. rovviltforliket punkt 2.2.19 skal soneinndelingen forvaltes tydelig. Fylkesmennene skal være svært restriktive med å gi tillatelse til skadefelling innenfor prioriterte forvaltningsområder for bjørn. I slike prioriterte rovviltområder skal beitenæringen tilpasses rovviltforekomsten, mens i prioriterte beiteområder skal beitenæringene ha forrang. Bestandsmålet for bjørn er ikke oppnådd, hverken nasjonalt eller regionalt (i region 6). Det er også slik at den aktuelle saueier har fått midler til utvidet tilsyn. Hvis skadesituasjonen vedvarer vil det være aktuelt å gi mere akuttmidler til utvidet tilsyn i Sandnes sin besetning frem til planlagt tidlig nedsanking fra den 1. august.

Fylkesmannens vedtak

Med hjemmel i lov av 19. juni 2009 nr. 100 om forvaltning av naturens mangfold § 18 og § 77, jf. forskrift av 18. mars 2005 nr. 242 om forvaltning av rovvilt § 9 avslår Fylkesmannen i Nord-Trøndelag søknad fra Snåsa kommune om skadefellingstillatelse på 1 (en) bjørn i Lurudalen.

Klagerett

I medhold av forvaltningslovens kapittel VI er det klagerett på vedtaket. Eventuell klage skal stiles til Miljødirektoratet, postboks 5672 Sluppen, 7485 Trondheim, og sendes til Fylkesmannen i Nord-Trøndelag, 7734 Steinkjer innen 3 (tre) uker fra mottakelsen av dette brevet.

Med hilsen

Øystein Lorentsen (e.f.)
Fungerende miljøverndirektør

Inge Hafstad
Seniorrådgiver
Miljøvernavdelingen

Dokumentet er elektronisk godkjent og har derfor ingen underskrift

Kopi til:

Jan Ivar Sandnes	Skartnes	7760	SNÅSA
Miljødirektoratet	Postboks 5672 Sluppen	7485	TRONDHEIM